

Тетяна Жукова

СЛІДОМ ЗА ЧОРНИМ ПСОМ

фантастична повість

Київ

УДК 821.161
Ж86

Жукова Тетяна

Ж86 Слідом за чорним псом : повість. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. – 248 с.

ISBN 978-617-520-336-1

У Ханта Гросса незвичайна спеціальність – дослідник департаменту Часу. Йому доручають завдання: він має знайти собаку породи ньюфаундленд, який загубився у минулому. Хант відправляється на пошуки, які починаються від експедиції вглиб Америки, проходять через зустрічі з художником Ландсіром та поетом Байроном, порятунком Наполеона та гущавину Трафальгарської битви аж до краху «Титаніка» і... Де ж знаходиться собака? Яка доля чекає на цього пса?

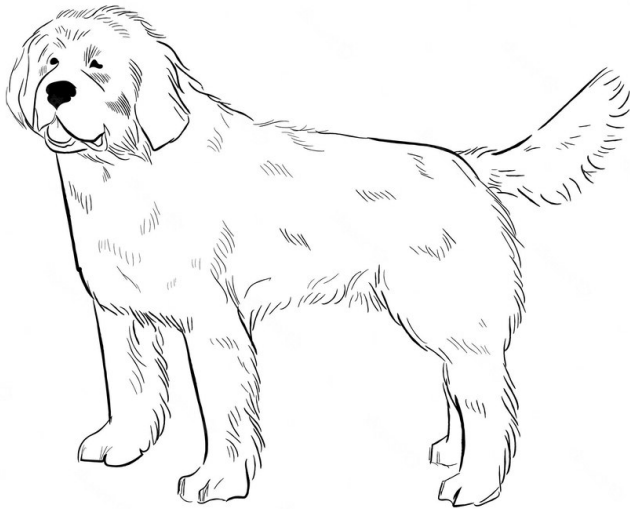
УДК 821.161

ISBN 978-617-520-336-1

© Жукова Т., 2022

© Видавництво Ліра-К, 2022

*Мирному ґрумеру,
який зараз боронить Україну,
а після перемоги повернеться
до улюбленої справи.*

Мандрівник по епохах

Двері прочинилися, і молоду людину засліпив потік світла. Водночас почувся знайомий голос:

– Нарешті!

Задзвеніли непомітні механізми, вікна закрила прозора штора. Кімната ніби вирвалася з полону сонячного проміння: з'явився стіл із блискучою, майже дзеркальною поверхнею, крісло з великим підголівником та жовта квітка в кутку – у масивному прямокутному горщику. Датчики на комбінезоні гостя заблимали, пристосовуючи костюм до температури.

– Сам Хант Гросс! – секретар департаменту часу Артур Клерон кинувся обіймати його. – Невже дочекалися?

– Годі, годі! Я так і передумати можу! – Хант виставив уперед руки, рятуючись від бурхливого прояву почуттів.

– Авжеж! Передумати! – засміявся Артур. – Я знав, знав, що ти повернешся! І довго там не затримаєшся!

– Ти що, сумнівався у моїх педагогічних здібностях? – брови Ханта поповзли вгору. – А ще друг!

– Нянька з тебе, чесно кажучи, поганенька.

– Скажеш таке – нянька! – удавано обурився Хант. Він підняв палець і зробив надзвичайно серйозне обличчя. – Консультант із переміщень в інституті «Хронос». Це тобі не абищо!

Вони розреготалися. Артур схилився над великим екраном, який був поверхнею столу:

– Хвилинку, я майже закінчив тебе оформлювати.

Хант глянув у вікно: будівля департаменту нагадувала вигнуту півколом гусеницю. Її блискучі опуклі боки ловили ранкові промені і, перетворюючи їх на сонячних зайчиків, випускали в сад. Хант помітив: кущі тепер підстрижені по-іншому, а біля входу з'явилися кучеряві рослини з білими квітами, схожими на сузір'я. Рослини тягли стебла в різні боки та намагалися схопитися за дерева, але прозорі ґрати навколо не дозволяли їм цього зробити. Десятки маленьких роботів підстригали пагони, яким усе ж таки вдавалося вирватись назовні.

– Є! – нарешті сказав Артур. – Потрібні фото, відбиток та скан.

Комашки букв заповнили офіційні рядки документа: стаття – чоловіча, вік – 32 роки, спеціальність – дослідник, відділ департаменту – мистецтво, досвід переміщень у часі – 6 років. Хант приклав долоню до екрана, і там миттєво залишився відбиток. Камера клацнула перед ним; на документі з'явилося зображення – зосереджене обличчя з карими очима та широкими вилицями, стиснутими губами й тонким носом, трохи викривленим посередині. Поруч заблимав напис: «сканування сітківки завершено».

– Усе, – Артур згорнув стулки екрана. – Що ж, ласкаво просимо!

Він узяв планшет і попрямував до виходу.

– Я до залу засідань, там якраз аукціон. Підеш?

– Питаєш!

Вони вийшли в широкий коридор. Двері кабінету м'яко зачинилися.

– Завдання, скажу тобі, дивне, – говорив Артур. – Із лабораторії. Із ними завжди непросто. Та ще й цей Річард Берн. Людина важка неймовірно. Уявляєш...

Хант відволікся. Він дивився на стіни коридору, від яких відвик за час своєї відсутності. На них, мов живі, бурунилися хвилі, і Хантові вчувалися крики чайок та запах моря – сіль і вітер.

– Ти тут чи ні? – повернув його до дійсності голос Артура. – Ми на місці.

Артур пройшов до столу секретаря. Хант сів у крісло, яке відразу набуло обрисів його тіла. Навколо зашепотіли; хтось упізнав його, хтось побачив уперше й озирнувся на новачка. Хант огледівся: майже нічого не змінилося від часу його виходу. Власне, і змінюватися не було чому – ряди крісел півколом, для кожного відділу призначалася своя секція. Великий екран у центрі. Два столи із сенсорними поверхнями – для голови департаменту Анрі Веста й секретаря.

Біля Веста зараз сидів товстий чоловік, зосереджено дивлячись на складені перед собою руки. Коротка шия, на перший погляд, не давала змоги повернути голову; він лише зрідка скидав очі, коли хтось зголошувався бути виконавцем. Голова департаменту часто нахилилася до нього, щось шепотів на вухо, неспокійно смикався в кріслі та щоразу пригладжував долонею волосся.

На екрані було зображення коштовності: собака, що спирався лапами на півколо. «10 століття, бронза. Мабуть, належала вікінгам», – промайнуло в голові Ханта.

– Вибачте, – він нахилився до чоловіка поруч. – Скажіть двома словами, у чому річ...

Той відповів пошепки:

– Собаку треба знайти.

– Цього? – кивнув на екран Хант.

Чоловік заперечливо похитав головою.

– Але якщо йдеться про біологічне перетворення організму, – лунали в залі впевнені слова, – то найрозумніше буде передати завдання нашому відділу. Тож...

– Не варто робити поспішних висновків, – втрутився чоловік, який сидів біля вікна. Хант напружився, прагнучи пригадати, але не зміг знайти в пам'яті ім'я та назву відділу, в якому той працював. – Бо інакше кожен здатний претендувати на пошуки.

– Тоді й думати нема чого! – невисокий літній чоловіча буквально злетів зі свого місця. Хант його добре пам'ятав – Клаус Клопф, відділ історії. – Історія універсальна, так! Будь-яку справу – еге ж, будь-яку! – можна доручити історикові. Ясна річ! Поринути в минуле – що може бути для нього звичніше? Хто, як не історики, знає давнину, як свої п'ять пальців?

Клаус Клопф тупцював біля крісла і жваво жестикулював, наче це могло переконати всіх у його правоті.

– Заспокойтесь, пане Клопф, – Анрі Вест запобігливо підніс руку. – Ми почули вашу думку і обов'язково візьмемо її до уваги.

Хант усміхнувся. Він усвідомив, як йому бракувало метушні аукціонів, де кожен відділ намагався отримати завдання й поринути у минуле. Від цього залежали й фінансування, і досвід переміщень у минуле, – а це, як не крути, часто ставало вирішальним. Найважче було довести, чому саме той чи той відділ мав братися за завдання. Багато хто вважав, ніби річ тут виключно в силі слова, тож висували найпереконливіших своїх співробітників – тому аукціони часом перетворювалися на змагання з ораторської майстерності. Хант чинив інакше: він спо-

стерігав. Замовник завжди, сам того не знаючи, своєю поведінкою підказував, що йому було потрібне.

Річард Берн так само сидів за столом, наче скеля, оточена галасливою зграєю птахів. Тільки стиснуті пальці рук трохи побіліли. «Цікаво, чи не втратив я навичок», – подумав Хант і підвівся.

– Я зможу знайти цього собаку, – голосно сказав він.

Усі оглянулися. Хант мовчав. Голова департаменту вичікувально дивився на нього. Артур зробив страшне обличчя й замотав головою. Хант міряв поглядом Річарда Берна. Той підвів очі, відкинувся на спинку крісла й опустив на коліна руки.

– Я вас уважно слухаю, – мовив Берн.

.....

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ХАНТА ГРОССА

.....

Машина тихо їхала вулицями міста. За вікном пробігали домівки, клумби та прямі лінії тротуарів. Пасажири мовчали.

Автомобіль зупинився біля довгої будівлі зі шпилем та вивіскою «Лабораторія». Річард Берн, важко ступаючи й сопучи, пройшов коридором і притиснув долоню до одних із дверей. Вони відїхала вбік.

– Заходьте, – Берн переступив поріг, навіть не оглянувшись.

Хант озирнувся. Темні вікна майже не давали сонячному світлу потрапити досередини. Кімната нагадувала кабінет і операційну одночасно. Масивний стіл-трансформер. Декілька комп'ютерних екранів. На всю стіну – хронологічна карта, по краях підсвічена зеленим світлом.

Берн опустився на стілець, Хант сів у крісло навпроти.

– Отже, – сказав Берн, – ви готові знайти собаку.

– Так, – підтвердив Гросс. – Я вважаю, що йдеться про фігурку десятого століття, причому уламок якоїсь більшої речі. Скажімо, пекторалі.

– Мені це зовсім не цікаво, – Берн, нарешті, глянув на нього. – Схоже, ви взагалі не знаєте справи, до якої взялися.

Хант здивувався.

– Але ж ми розмовляли...

– Це ви розмовляли, – перебив Берн. – Зі шкіри пнулися, аби продемонструвати свої знання. Я вам це дозволив.

Голова лабораторії спостерігав за розгубленим Хантом, ніби за мухою, зав'язлою в липкому сиропі.

– Отже, поясню, – почав Берн і склав руки на великому животі. – У нашій лабораторії розробляють препарат із умовною назвою А1. Він покликаний позбавити людину від смерті. Препарат зараз на стадії експерименту, його випробовують на тваринах. Так ось, – Берн відсапався. Здавалося, йому важко вимовити кілька речень поспіль. – Пігулку А1 проковтнула тварина, яка не значилася серед піддослідних. То був собака. І його, власне, потрібно...

– Як собака? – здивувався Хант. – Живий?

– Звичайно.

Здалося, що Берн усміхнувся, але Хант одразу ж відігнав від себе цю думку – настільки серйозним і непроникним було обличчя його співрозмовника.

- Як же, – пробурмотів Хант, – до чого ж тут статуетка?
- А ні до чого, – Берн почала тішити ця розмова. –
Ілюстрація історії породи, та й по всьому.

Хант не здобувся на слово.

- Але ви так самовпевнено заявили про готовність шукати, що мене вразила ваша рішучість, – Берн уже відкрито посміювався, спостерігаючи зніяковілість Ханта. – Може, бажаєте відмовитись?

- Чому ж? – відповів Хант. – Зрештою, яка різниця, кого шукати. Хоч собаку.

Берн задоволено хмикнув.

- Тоді продовжимо. Препарат був винесений співробітником із лабораторії у власних цілях, – Берн кинув на Ханта швидкий погляд, і той зрозумів: не можна, аби ця інформація набула розголосу. – Сталося так, що пігулку проковтнув собака. Раптом у вас виникне питання про нюанси зникнення тварини. Лабораторія просто фізично не могла забезпечити збереження препарату. Далі.

Берн узяв склянку. Присунув її до апарата – орлина голова з масивним дзьобом; склянка наповнилася прозорою шиплячою рідиною. Берн зробив пару ковтків і облизав губи; звів брови і ледь помітно посунув склянку вбік Ханта. Той заперечливо хмикнув. Берн низав плечима.

- Так ось. На жаль, собака потрапив в аварію. Уявіть...

Берн згадав, як поспішав до місця події. Біля собаки, що лежав на землі, тупцював якийсь чоловік, а жінка, стоячи на колінах, намагалася затиснути долонями рану на животі пса. Руки її були в крові, яскраво-червоні плями розтікалися по світлому комбінезону. Собака був іще живий: він важко дихав, виваливши язика, і судомно смикав лапами. Та за мить затих.

– Коли я підійшов, – продовжував Берн, – серце тварини вже не билось. Як раптом, – він зробив зі склянки великий ковток, – тіло собаки почало втрачати контури, ніби розчиняється в повітрі. І зрештою зникло! Лишилося порожнє місце! – Берн вимовив це з таким захопленням, ніби хотів, щоб Хант розділив його почуття. Але той мовчав і чекав на подальшу розповідь.

– Проте, – Берн повернувся до свого колишнього стану, – собака не загинув. Вся річ в А1, розумієте? Він робить смерть неможливою за умови збереження цілісності організму. Уявіть, ви завмираєте в тому віці, у якому прийняли пігулку, і живете далі. Але ніхто не застрахований від нещасних випадків: а раптом ваше тіло буде дуже пошкоджене? Зникнуть усі функції, що підтримували його життєдіяльність? Це й зробиться наступним етапом наших дослідів. Але, як бачите, усе сталося раніше, ніж ми гадали.

– Я не зрозумію, – Хант потер рукою чоло, – де треба шукати цього собаку? Чому ви звернулися до департаменту часу?

– Тому, що є гіпотеза, – пояснив Берн, незадоволений, що його перебили. – Повторюю, лише гіпотеза: ніби в такому разі тіло опиниться в минулому. Щоб її перевірити, ми розробляємо датчики, які можна було б увести в організм. Але поки що це не вдається. При умертвінні, – Хант мимоволі смикнувся. – Так-так, – твердо повторив Берн. – Датчики ставлять в організми мишей, а потім умертвляють гризунів різними способами.

Він уважно спостерігав за Хантом.

– У науці немає місця сентиментальності, – сказав Берн після паузи. – Але, на жаль, тіла зникають, а датчики залишаються! – він засміявся. У Ханта мурашки пішли поза шкірою. – Єдина зачіпка – випромінювання.

Від організму виходить слабе U-випромінювання. І це можна зафіксувати.

Берн вийняв із коробки коричневий шкіряний браслет із круглим датчиком посередині, який нагадував уставлений в оправу камінь. Потім підніс його до тонкої смуги збоку коробки: пролунав короткий уривчастий сигнал.

– Отак він реагує на випромінювання. Досить піднести до об'єкта.

– Але де я його знайду, потрібний вам об'єкт? – не витримав Хант. – Минуле – поняття вельми широке.

Берн торкнувся поверхні столу; на хронологічній карті спалахнули зелені крапки.

– Гадаю, потрібний нам собака тут: між початком ХІХ і кінцем ХХІ століття.

Хант не повірив своїм вухам.

– Але як можна знайти собаку – собаку! – у такому великому проміжку часу? Тим більше, що з розпізнавальних рис – лише випромінювання?

– Буду відвертим, – Берн знову склав руки на животі. – Знайти мишей, на яких ми ставили досліди, набагато складніше. А так пошуки обмежаться принаймні породою. І розмірами, що важливо. Ось дивіться.

У центрі кімнати під променем світла виникла голограма: величезний чорний собака пригнувся, обтрусився, через що зателіпалися висячі вуха, а довга шерсть на боках розпатлалася й знову вляглася. Собака глянув на Ханта. І Хантові раптом здалося у ньому щось знайоме – він навіть здригнувся від несподіванки.

– Ну як? – запитав Берн, коли голограма зникла. – Чудовий пес, чи не так?

– Яка це порода? – Хант досі не міг відірвати погляд від того місця, де щойно було зображення.

– Ньюфаундленд. Незамінний помічник у воді. Колісь, ясна річ.

Хант кивнув, намагаючись показати, що вважає цю інформацію надзвичайно цінною.

– Це важливо, – сказав Берн. – Саме таке вміння може стати відправною точкою у ваших пошуках – допомога на воді. Історія зберегла чимало фактів. Зверніть увагу.

– Добре, – Хант підвівся. – Я намагатимуся зробити все, що зможу.

Берн простягнув йому браслет із датчиком.

– І ще, – сказав Берн із притиском, і Хант відчув – слова його, мов важка лапа звіра. – Мені потрібний цей пес.

Здавалося, ось-ось додасть: «живий або мертвий».

.....

ЗНАХІДКА

.....

Дорога широкою смугою тікала вдалину – повз жовті пшеничні поля, луки, перекреслені стрічками річок, повз манірні багатоповерхівки та сільські будиночки, заховані за парканами. Сонце пекло, хоча наприкінці серпня й на початку вересня обіцяли прохолоду.

Тамара тиснула на газ, щоб швидше дістатися місця. Очі невблаганно злипалися: рівна дорога загойдувала, немов колиска. У багажнику, висолопивши язика, важко дихав Рей – чорний ньюфаундленд.

– Спекотно, так? – Тамара глянула в дзеркало. Там відбилися карі очі, широкі брови врозліт і темне волосся, зібране у хвіст на маківці. Тома клацнула перемика-

чем, зробивши температуру кондиціонера нижчою. – Скоро зупинимося.

Рей нетерпляче заскавчав.

– Що, уже не можеш? Гаразд, умовив.

Тамара пригальмувала біля невеликої кав'ярні під назвою «Кafka». Поруч сяяв новою нержавійкою стовпчик із гачками. Табличка дбайливо пояснювала: «Для собак». Тамара прив'язала повідець і підійшла до вікна:

– Капучино, будь ласка.

– Щось до кави візьмете?

– М-м... Давайте «Снікерс».

У кав'ярні щось забурчало, зашипіло, і Томі здалося, навіть заквакало. Вона із цікавістю зазирнула у віконце.

Дівчина простягла їй напій.

– Ваша кава. І млинець.

– Я не замовляла млинець. Просила «Снікерс».

– У нашому меню млинці із шоколадною начинкою називаються «снікерс», – терпляче пояснила продавчиня.

Тамара уважно оглянула стіну біля віконця і про всяк випадок озирнулася навколо: меню ніде не було.

– Зрозуміло, – вона знизала плечима. – Мала б здогадатися.

Дівчина взяла каву, ексклюзивний снікерс і поставила їх на столик неподалік від прив'язаного Рея. Кава виявилася солонуватою.

* * *

До дресирувального табору, де, як обіцяла реклама, собак навчатимуть працювати на воді, вони їхали вперше. Дивно: цьогоріч багато що трапилося вперше.

Насамперед, з'явився Рей. Цілком несподівано з'явився. Просто, як то кажуть, звалився з неба. Тамара побачила його на вулиці: пес розгублено сидів посеред тротуару.